

NYOLFIZETESI AR:
 6 rész evtc. ... 6 sorona.
 SZER VÉB. ... 4 sor.

MÉGJELENÍTHETKENT KÖZSZEK:
 szombaton és egyes rendki-
 vón alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSEK:
 Városi közeleltár (városbáz.
 földszint) 7. sz. lélc. köldökös,
 a kértakot.

KIADÓVÁLTAL:
 Városi könyvnyomda-val
 látat iradják. az előtérő
 az előtérő arius és birde
 tásak

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMÜVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Feltétlős szerkesztő: KONCZ AKOS.

Szerkesztőiroda: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A Hortobágy hasznosítása.

A Hortobágy hasznosításának ügyében f. hónap 16-án ülés volt a városbázán. Az ülésen Kovács József polgármester elnökölt. Jelen voltak: Király Gyula gazdasági tanácsnok. Aczél Géza főmérnök, Márton Imre, Juhász Ignác, Szentesi János és Polgári József.

A tárgyalás az alkalommal sem vezetett semmi pozitív eredményre, amennyiben Kertész János és Polgári Bálint kijelentették, hogy nincs módjukban a Hortobágy hasznosítására javaslatot tenni, mivel gazdáltsáikkal még e tekintetben eszmecserét nem váltottak. Nevezettek különösen hangsúlyozták, hogy főleg azért kének a javaslatlalt, mert nem látják tisztázottnak a Hortobágy tulajdonjogának kérdését és ebben a bizonytalanságban nem vállalhatják el gazda- és birtokostársaikkal szemben a felelősséget.

Juhász Ignác bizottsági tag sajnálattal hallja a Hortobágy tulajdonjogának fezzegését. Ez a kérdés már régen tisztázva van. A Hortobágy a városé. És ha örökösen ezen kérdést fezzegjük, nem fogunk haladni, már pedig kívánatos, hogy a Hortobágy hasznosításának kérdése úgy a városra, mint a gazdaközönségre nézve kedvező elintézés nyerne.

Márton Imre bizottsági tag szintén ily értelemben szólalt fel.

Juhász Ignác és Márton Imre bizottsági tagok jogi felvilágosításait igen jó volna, ha a gazdak megszívlelnék. Nincs helye ugyanis a vitának a felett, hogy kié a Hortobágy. Ez a kérdés teljesen kikapcsolandó a Hortobágy hasznosításának ügyétől és ha ezen tulajdonjogi kérdésen fogunk nyargalászni, fűrés eredményre nem fogunk jutni. A városnak a Hortobágy hasznosítási terve nem a gazdak ellen irányul, hanem éppen azt akarja elérni, hogy a rengetegé kihasználatlan terület egyrészt a közköltő csökkenetése céljából hozzon a házipénztárnak, másrészt az országban most már sehol sem üzőtt módő gazdálkodást akarja eredményessé tenni.

Elmondott már mi itt is, másutt is, hogy Debreczen sz. kir. város törvényhatósága és a városi tanács, midőn munkaprogramjába a Hortobágy hasznosításának kérdését felvette, első sorban is a gazdák birtokos osztály érdekeire gondolt. Beccaltetes, tiszta szándékú munkájában nem is sejtette, hogy éppen azon részről kőtök meg a haladás kerekét, ahoi legtöbb támogatást remélt. A kérdés vitásánál előhozakodtak a tulajdonjog kérdésével és nem hallgatva, illetőleg nem fogadva el a tiszti főügyész szabatos, világos és meggyőző fejtegetéseit, folytonosan azt hangoztatják, hogy a Hortobágy nem a városé, hanem a gazdaközönségé. És ezen téves alapon indulva, a városi tanács idevonatkozó törekvésében érdekeik sérelmét látják és elfogultságukban lépten-nyomon megakadályozzák ezen régező húzóó ügynek megoldását.

Sűrűn hangzik fel a panasz a közköltő miatt. És még más városok polgárai a városi tanácsal egyetértő szellemben fáradoznak a városi közvédelemek fokozásán és megnyitnak minden oly bevételi forrást, mely eddig zárva volt, nálunk ömagunk java és érdeke ellen dolgozunk és meddő jogi vitákba bocsalkozunk, ahelyett, hogy egyesült erővel gyarapítanánk házipénztárunk jövedelmét, kisebbítve a közköltőt, mely éppen abból ered, mivel nem használjuk ki a jövedelmi forrásokat.

A Hortobágy hasznosításának kérdéséről igen sokat irtunk három év alatt. A kérdés megvitatásánál részrehajlást senki sem vetelt szemünkre. Tudjuk, hogy nem védtünk népszerű dolgot, de annyira megvoltunk és megvagyunk győződve a városi tanács idevonatkozó álláspontjának helyességéről, hogy egyebet nem irhatunk, mint amit megirtunk. Minden egyes irgunkban hangsúlyoztuk azonban azt, hogy ezt a nagyon fontos és városunk gazdasági életében egy új korszakot teremtő kérdést a gazdaközönséggel egyetértőleg kell megoldani. Ily szellemben kezdte meg a városi tanács is a tárgyalást, nem öltészerű terveket bocsátott a hasznosításra kiküldött bizottság rendelkezésére, hanem tág mezőt nyitott nemcsak a lényeg, hanem a kivitel módzataira nézve is. Nem egy filés és értekezlet volt azóta, sőt néha-néha mintha az ellentétek előtompult volna és a különböző véleményeket egymáshoz közelíteni láttuk volna. Aztán beállott a stagnálás, majd szőnyegre került ismét a Hortobágy tulajdonjogának kérdése és azóta folyton kiserít az efelett való meddő vitaközös szelleme. Ily mondatták a legtöbb ülésen, hogy a Hortobágy tulajdonjogának fezzegése nem viszi dűlőre a Hortobágy ügyét, hanem kátyuba juttatja Igaz, okos jövedölés ez és éppen ezért nem szabad engedni, hogy ez a kátyuba juttatás megtörténjenk...

A nem régen elhunyt nemzetgazda Forster Géza egy, a télen hozzánk intezett levelében a Hortobágy hasznosítás kérdésének mielőbb és kedvező irányban való megoldását Debreczen sz. kir. város legnagyobb és kiszámíthatatlan értékű nyereségének jelezte, sőt rámutatott arra a nagy igazságra, hogy Debreczennek egyenesen kötelessége a mostani rendszer fenntartása. És nemcsak ő, hanem mindannyian belátjuk, akik a Hortobágy mostani gazdálkodási életét ismerjük, hogy vagyoni nézőpontból valóságos bán a mostani rendszer fenntartása. Nemcsak a modern, agrikulturna nézőpontjára helyezkedve mondjuk ezt, hanem saját érdeklünket védelmezzük, mikor a Hortobágy intenzívebb gazdálkodást, esetleg ipari léttel összekötött gazdasági életet szorgalmazunk. Nem szabad tovább is kihasználatlanul hagyni annyi földet, amennyit a szerencse juttatott birtokunkba. Ki kell a föld kincsét aknázni és mikor a föld gyümölcsét megkapjuk, még mindig lehet olyan állat-

tenyésztésünk, mint a mostani, azaz, hogy ez esetben oly nagy fordulat áll be ez utóbbi téren, hogy össze sem lehet hasonlítani a mostanival. A benyújtott javaslatok, melyek valamennyien értékesek, ugyanezt hangoztatják és mi nem vagyunk, mert nem lehetünk annyira elfogultak, hogy a szakférfiak gyakorlati tapasztalatokon nyugvó érdemes munkáját lekicsinyeljük. A hangoztatott megoldási módoknak akár egyike, akár másika közel jár az óhajtott célhoz és a legcsekélyebbje is a mai állapozhoz képest messze haladásnak volna alapja.

A Hortobágy hasznosítási kérdés megoldásának ellenzői ok nélkül való félelmet képviselnek, mikor igazán halványzsinú és erőltet argumentumokkal harcolnak. Sőt önmaguk érdeke ellen vétének, az nyilvánvaló. De vétének a város jó fellegottj érdeke ellen is, mert késleltetik a házi-pénztár jövedelmi forrásainak megnyílását. Mert talán senki sincs köztünk, aki meg volna elégedve a Hortobágy mai tiszta jövedelmének eredményével, mert az 1906. évi zárószámadásban azt találjuk, hogy a Hortobágy rovatánál bevétel gyaránat 226,722 kor. 33 fillér volt előíranyozva és az e címen jelzett kiadási rovat 141,991 kor. 47 fillért tüntet fel, vagyis a Hortobágyból a város házi pénztára 84,730 kor. 86 fillért vett be. Most már, ha ezen 84,730 K 86 fillér bevételt elosztjuk 42,000 holddal, egy holdra esik 2 kor. 01 fillér jövedelem.

Nem kell azonban elfelednünk, hogy az itt kimutatott jövedelem nem marad meg a házi pénztárban, mert abból körülbelül 40,000 koronát adunk ki a sáskairtas költségeire. Nem lehetetlen azonban, hogy ez a csapás jövőre is meglátogat bennünket és így e címen új terhek szakadnak ránk. Így aztán a 84,730 kor. 86 fillér jövedelem is megfelelődik és ez esetben holdankint csak egy korona jövedelemet hoz a Hortobágy.

A számok beszélnek! Ezeket megcáfolni nem lehet és aki ily csekély jövedelemmel beéri, azt a Hortobágy hasznosításának üdvös voltáról meggyőzni nem lehet.

Elismerjük, hogy a Hortobágy hasznosításának kérdésének megoldása veszélyezteti egyének megánérédekét, talán mint a deák mondja: „Hinc illeae lacrymae”. Ámde egy város helyes vezetése, öntudatos gazdasági politikája az ilyen fajta könnyekre nem tekinthet. De a polgároknak is le kell mondani az öns érdekkel további hízalásáról, mert előbb való a közjó, mint az önösség szülte, jogosulatlan törekvések. És éppen azért, ha segíthetünk valamelyes uton a közköltő apasztásán, ha eddig ki nem aknázott kincsek bányában dolgozhatunk, véték volna figyelembe venni egyeseik érdekenykedését.

Nem volt még oly gondolkodó idegen, lett légyen az nemzetgazda, vagy más egyéb, aki a Hortobágyon keresztül ment, hogy el ne csodálkozott volna a mi gazdasági rendszerünkön, vagy inkább rendszertelenségünkön és maradáságunkon. Egy néhány ezer jószágot látott a Hortobágyon, no meg családka délibábót, egyebet semmit. A világotjáró ember szeme megakadt a nagy puszán. Kereste a modern agrikultúrát, de vigyázó szeme nem tudta azt felfedezni. És bizonyára elvitte hírünket a mesze idegenbe és elmondta, hogy Magyarországnak, az egykori Kánaánnak van egy városa, amely 42,000 holdnyi birtokát csak azért tartja, hogy néhány ezer darab lábás jószág legelésszen a tenger földön, melynek okszerű hízalásála nemcsak visszahozná azt a boldog időt, mikor a debreczeni adófizető polgár a közköltőt nem ismerte, hanem a házi pénztár jövedelmét nagy mértékben gyarapítaná.

A folyó hónap 16-án tartott ülés a további javaslatok

beutatasára 30 napot adott a kisebb bizottságnak. Heyleseljük Aczél Géza főmérnök indítványát és hisszük, hogy ezen idő alatt a gazdaközöntség is belátja, hogy a saját érdeke is kívánja a megoldást. Mi magunk részéről nem oszthatjuk *Szentesi* János bizottsági tag aggodalmát, nevezetesen azt, hogy ő azért ellenzi a Hortobágy hasznosítását, mert a jövő nemzedék állattenyésztését veszélyeztetve látja a hasznosítással, illetve a legelő föld apasztásával. E pontnál nagyot téved *Szentesi* János biz. tagtársunk, mert a hasznosítási tervnek nem az a vezető gondolata, hogy az állattenyésztést korlátozza, hanem éppen ellenkezőleg a nagy kiterjedelmű föld eddig elrejtett és ki nem használt kincseivel kapcsolatosan modernbb legeltetési rendszert akar ott meghonosítani.

A Hortobágy hasznosításának kérdésével oly régen foglalkozunk már, hogy igazán kívánatos annak végleges megoldása. Kérve kérjük gazdaközönségünket, hogy ne huzak-halasszák továbbra is az ügy megoldását. Az új eszmék, a hasznos tervek rendszeren a szükség talajából fakadnak fel. A szükség ilyen talajában termelt meg a délibábos pusztá hasznosításának terve is. Az eszmét lehet álokoskodásokkal, az önösség fegyverével gyöngíteni, de megölni, eltiporni nem lehet. A haladás szokere nem állhat meg és akik azt haladásában gátolják, meddő munkát végeznek, mert az idő s az ezme ereje és a jövőbe látók energikus munkája, ez a hármas nagyhatalom nélkülök, sőt ellenükre is diadalra viszi az ügyet.

És mivel a nagy Hortobágy gazdasági életének legjobb és lagalaposabb magyarázója városunk érdemes gazdasági tanácsnoka Király Gyula, leghelyesebb volna, ha a különböző javaslatokból olyat készítene, mely az igényeket kielégítené és a különböző nézeteket összeegyeztetné. Kérjük azért az ügy nevében, hogy ne ragaszkodják az általa készített és már egykor tárgyalat javaslatához, hanem dolgozzék ki egy újat. Erre valóban ő a legkívánottabb és tapasztalatai felhasználásával igen sokat lendíthet a hasznosítás keresztülvitelén.

Debreczen sz. kir. város háztartásának egyensúlyát tekintve, hogy kebelében nagy alkotások várnak megvalósításra és áldozatkészsége a közel jövőben is nem egyszer lesz próbára téve, csakis a Hortobágy hasznosítás kérdésének helyes megoldása tarthatja fenn. A nagy pusztából meríthet még életerőt, ebből táplálkozhatnak évtizedeken, sőt századokon keresztül és teljesítheti ama nagy kötelességeket, melyeket hirt és neve rethi ró. Ellenben, ha eldobja magától a segítő kezét, ha eltűri, hogy parlagon maradt földjében hízalásálatlanul heverjen a sok kincs, akkor válságba juthat és haladásának eszközeit polgárainak évről-évre szaporodó közköltőjében lesz kénytelen biztosítani.

Ezt az időt ne várjuk be, hanem valamennyien vezet fogva, egymást támogatva oldjuk meg a hasznosítás kérdését mindannyiunk hasznára.

Koncz Ákos.

A kulturpalota ügye.

(K) Sok szó esik mostanság a vidéki kulturházak ügyéről, melyet vallás- és közoktatásügyi miniszterünk *Apponyi Albert* gróf vett gondjába. Ezen kulturát nevelő törekvések az a célja, hogy vidéki kulturpontokat teremtsen és ezáltal a szépek, jónak és nemesnek szeretetét a szivekben felköltse és ébren tartsa.

Városunkban is nagy szükség van egy ilyen kulturpalotára, nemcsak azért, mert kulturális megnyilatkozásunknak nincs egyetlen alkalmas helye, hanem mivel csakis egy ilyen házban lehet egyesíteni a közművelődési tényezőket és egyúttal terelni a szellemi élet iránt érdeklődő lelkeket.

Apponyi Albert gróf városunkat államsegélyben részesíti a kulturpalota építésében. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés már régen megszavazott ezen célra egy nagyobb összeget. A kulturház tehát meglesz, most már csak az a kérdés, hogy hol épüljön a kulturpalota. E tekintetben igen ellérők a vélemények és nézetek, egyben azonban az illetékes köröknek meg kell egyezni, nevezetesen abban, hogy a kulturpalota oly helyen épüljön, ahol arhitekturai szépségével emelje a várost és mindenki által könnyen és keresés nélkül megközelíthető legyen.

És bár óhajtanánk, hogy kulturális intézményeink épületei ne egymáson legyenek csoportosítva, hanem a város főbb utcáin nyerjenek elhelyezést, nagy hibának tartanánk, ha a tervezett kulturház például a Hatvan-utcán, a város által megvett volt kamara telkén épülne fel. Igaz ugyan, hogy ezzel nagyot épülne a nevezett utca, az is való, hogy a telek nagysága is megfelelné, de a központtól kiesvén, nem tűnnék szemébe az idegennek. Más városokban is a kulturpalota a város szívében van elhelyezve és már jellegzetes építésével is az idegennek szemébe öllik önkénytelenül.

Nánunk a kulturpalota építésére legalkalmasabb hely a Piac-utca és pedig az ugynevezett Tábormoki ház telke, mely kibővülve a Szikszay-féle telkekkel teljesen kielégítene minden igényt. Az ezen telektől építendő palotában tágas otthont nyerne évről-évre gazdagodó városi muzeumunk, a Csokonai-kör és egy oly terem volna építhető, melyben egyes ünnepi alkalmakkor, nagyobb szabású ünnepségek rendezésénél városunk nagyközönsége elférne.

Sokan ellenvehetnék, hogy ezen telektől ára magas, ámde nem szabad elfelejtenünk, hogy más városok is nagy áldozatot hoztak a kulturház céljaira. Mi sem zárkozhatunk el és ha már kulturpalotát építünk, legyen az úgy elhelyezés, mint célszerűség és arhitekturai nézőpontból olyan, mely megfelel a célnak, mely létét sürgeti.

A kérdést az illetékes körök bizonyára körültekintően és szeretettel fogják tárgyalni. Kulturügyeink vezetőjének Oláh Károly tanácsosnak bizonyára első gondját képezi ezen terv melletti történő kiépítése. Mint minden munkáját, úgy ezt is bizonyára nagy körültekintéssel fogja megoldani. Bizunk enerzsiájában, mert gondos keze alatt már sok intézményünk izmosodott meg és az eszme sikere, melyet felkarolt, nem hagyta cserben egyszer sem.

A kartársi érintkezés.

— Válasz egy levélre. —

Levelet kaptam a napokban egyik tisztársamtól. Egy pár sor amit ír, de minden szavában szinzigaság, meg egy kis keresés rejlik. Azt panaszoja ugyanis, hogy míg más

hivatali testület barátságos társadalmi érintkezésben él egymással, addig mi, városi tisztviselők egymásra nézve úgy szólván idegenek vagyunk és egymást alig ismerjük, sőt talán még egymást le is kicsinyeljük.

Mivel a levelől hozzám íródott, udvariasság és kötelesség és az író iránt barátságos adt parancsolják, hogy ne hagyjam felelet nélkül a nyilvánosság elé szánt sorokat.

Bizony-bizony úgy áll a dolog, hogy mi, városi tisztviselők a hivatalos érintkezésen kívül igen ritkán találkozunk. Hivatalos dolga végetével kiki hazatér, üres óráiban más társaságokat keres, egyáltalában nem fejtve ki semmi törekvést arra nézve, hogy valami uton-módon a kartársi összetartozandóság érzetét, nevelje. Ennek okát azonban nem tudtam még megtalálni. A mi tisztikarunk intelligens elemekből áll. Műveltség, tudás, lelki nemes tulajdonokban gazdag. Meg is van kinek-kinek a maga barátja, bizalmasa, talán köre is, de ez a kör olyan szeges dróthálózattal van körülveve, hogy ugyancsak nehéz oda valókinek bejutni. Külön-külön kis társaságok alakulnak ekképpen, ahol elvétve lehet látni több városi tisztviselőt. Mi mindent jól tudunk szórakozni, csak tisztársaink körét nem bővítjük. Pedig egyek vagyunk a farszót munkamezőn, egymást támogatjuk a közigazgatás követelte dolgokban, szeretjük, becsüljük is egymást, nem tenekedünk egymásra, mert tölünk hivatalos, kollegiális érzést tanulhat az egész ország tisztikara, de a városházán kívül majdnem idegenül nézünk egymásra.

Eltekintve attól, hogy ez gyöngíti a társadalmi élet erejét, alkotó képességét és melegét, legyen hátrányos a városi ügyekre is, mert próbabb-nagyobb barátságos összejövetelek alatt igen sok ügyet beszélhetünk meg és igen sok üdvös eszme kerülne szőnyegre. A harci diadal sorsa nem mindig a vezérkartól függ és a közoktatás nélkül nem lehetne útkezetet nyerni, — legfeljebb papirosan. Az ilyen összejöveteleknél nemcsak kedélyünk frissülne fel, hanem sok közös ügyünk előlthetne tetet.

Mintegy másfél évtizeddel ezelőtt a tisztviselők rendeztek havonként egy-egy összejövetelt. A nemes szándék azonban kicsinyen okokból csöszdött mondott. Tudom az okot is, de elhallgatom, mert gyermekes felfogásnak, sőt nevetésnek tartom azt, mikor egyesek mindenáron falakat akarnak építeni a magukfajta, hasonló műveltségű emberek között.

Nem szeretnék, ha ezen kérdés tárgyalásánál benünket valaki félreértene. Nem havi lakomákat akarunk mi összehozni; t. barátom hozzám intézett levelének sem ez a célja, hanem azt óhajtanánk, hogy a tisztikar nesses a hivatalban érintkezzék egymással, hanem a városházán kívül is. Ezek az összejövetelek bizony kevés költségbe kerülnek és meghoznák azt a hasznot, hogy mikor egy táborra van szükség, senki se hiányozzék onnan.

Honnan és kitől induljon ki ez az összetartást megindító mozgalom — nem jelzem, azt azonban szívesen venném én is, talán tisztársaim közül is többen, ha gyakoribb barátságos érintkezéssel erősítenék a kartársi viszonyt.

K. Á.

A villamos világitás.

Debreczen sz. kir. város tanácsa és a debreczeni világitási vállalat igazgatója a következő felhívást intézték városunk közönségéhez:

Az épülőfélben levő városi villamos telep előreláthatólag a jövő március hó folyamán meg fogja kezdeni műkö-

dését. Az utcai hálózat építése a napokban veszi kezdetét; a világítási és erőátviteli házi berendezések mostantól fogva szintén munkába vehetők.

A villamos áramot használók érdeke és biztonsága szempontjából az ily házi berendezések készítésére szigoruan betartandó szabályok lépnek érvénybe, miert is különösen figyelmeztetnek ugy a villamos berendezést megrendelőket, mint a villamos szereléssel foglalkozni óhajto iparosok, hogy ebbeli szándékukat bármely idevágó munkálat megkezdése előtt a városi világítási vállalat igazgatóságánál annnyival is inkább jelentsék be, mert különben villamos berendezésük semmi szín alatt sem fog a városi hálózatba becsatoltatni, sőt szigorú bírságolásnak tehetik ki magukat.

A városi tanács közhírré teszi, hogy a villamos áram ára rendkívül olcsóra határozott meg és pedig világításra 6 fillérben, géphajtásra, ipari célokra 2 és fél fillérben Hektowattóránként. Más szóval egy lámpa, mely újabb szerkezet szerint 50 gyertyafénnyel bír, óránként kerekén 3 fillérbe kerül, a villamos motor pedig, kivált kisebb üzemeknél és iparosoknál, éppenséggel a legolcsóbb s hozzá a legkényelmesebb lesz mindenemű hajtóerő között. Ugy a világításnál, mint az ipari áram fogyasztásánál nagyobb fogyasztás esetén a szabályzat szerint igen jelentékeny engedmény biztosítatik.

Előrelátható, hogy ily kedvező feltételek mellett mind tömegesebben várható a villamos berendezések megrendelése, ugy, hogy későbbben könnyen állhat be oly foku munkatorlás, hogy a berendezések nagy része el se készülhetne a villamos telep megindulásáig. Célzerű lesz tehát, ha a t. közönség már most megrendeli berendezéseit és ily célból mielőbb a városi világítási vállalat igazgatóságához, vagy annak Piac-utca 81. szám alatti üzlethelyiségéhez fordul.

Debreczen, 1907 július.

Városi tanács.

A másik hirdményt a világítási vállalat bocsátotta ki a következő tartalommal:

A városi tanácsnak folyó július hó —én kelt hirdményével kapcsolatban a t. közönség tudomására hozom, hogy a villamos világítási és erőátviteli házi vezetékek és berendezések készítését a mai napon megkezdjük.

Midőn a villamos világítás, de különösen a villamos motor üzem rendkívül előnyei és olcsó voltára a közfigyelmet felhívom, egyszersmind felkérem mindazokat, kik a villamos áramot használni óhajtják, hogy a későbbi munkatorlását elkerülendő, sziveskedjenek mielőbb hozzánk fordulni akár légszesz és villamos gyártelepünkön, akár Piac-utca 81. szám alatti üzlethelyiségünkben, hol egyszersmind mindenemű légszesz és villamos lámpák, csillárok, motorok és másféle berendezési tárgyak olcsó, szabott áron kaphatók.

Felkérem továbbá azon iparos urakat, kik villamos szereléssel szintén óhajtanak foglalkozni, valamint azokat, kik ily magánvállalkozóval akarják berendezéseiket készíttetni, hogy munkálataikat annak megkezdése előtt nálam okvetlen jelentsék be, mert ellenkező esetben a világítási szabályzat rendelkezése értelmében berendezésük nem fog összekötetni a városi villamos hálózattal, sőt egyéb kellemtelenségnek is kiteszik magukat,

Debreczen, 1907 július.

Debreczeni Jenő,
gépezsmórnök, igazgató.

4182/1907. B. M. sz.

Miniszteri rendelet.

A fordítási díjak megállapítása.

(Valamennyi törvényhatóságnak.)

F. évi január hó 3-án 8892/1906. eln. sz. a kelt körrendeletnek kapcsán' értesitem a törvényhatóságot, hogy a fordítási díjakat további intézkedésig a következő összegekben állapítom meg:

1. Minden hazai nemzetiségi nyelvről (német, tót, román, szerb, horváth, rutén) magyarnyelvre fordítva ... .. 2 K.
  2. Francia, angol, orosz, bolgár és latinnyelvből magyarnyelvre fordítva ... .. 4 K.
  3. Olasz, cseh, külföldi román és külföldi szerbről magyarnyelvre fordítva ... .. 3 K.
  4. Egyházi (dalmát-vendből) szláv cyril betűkkel, illyr, morva, szlovén és lengyelnyelvről magyarnyelvre fordítva ... .. 3 K.
  5. Spanyolról magyarra ... .. 9 K.
  6. Svéd, dán, holland és héberéről magyarra és megfordítva ... .. 12 K.
  7. Portugálból magyarra... .. 10 K.
  8. Töröknyelvből magyarra és megfordítva ... 20 K.
  9. Görögöl magyarra és megfordítva, a fordító felszámítása szerint dijazva azonban legkevesebb... 20 K.
  10. Régi latin okmányoknak magyarra fordítása 6 K.
  11. Magyarból, bármely hazai nyelvre fordítva 3 K.
  12. Magyarból olaszra, külföldi román és szerb, morva, szlovén, lengyel, egyházi és illyrnyelvre fordítva ... .. 4 K.
  13. Magyarból angol, francia, orosz és bolgárnyelvre fordítva ... .. 5 K.
  14. Magyarból latinnyelvre ... .. 6 K.
  15. Magyarból spanyolnyelvre ... .. 12 K.
  16. A fordítások tört ivenként számíttatnak. Egy tört iv 4 oldalból áll, minden oldalon 30 sorral és minden sor 8 szótaggal. Ha valamely fordítás ritkábban van írva, vagy kevesebb sort tartalmaz, akkor a fordítási-díj, az érvényesítést eszközölő belügyminiszteri számvevőség által aránylag leszállíttatik.
  17. Ha a fordítás több oldalra terjed, az utolsó oldal csak akkor számít, ha legalább is 10. sort tartalmaz, feltevé, hogy a megelőző oldalakon a megkívántató 30 sor 8 szótaggal megvan.
  18. Ha a fordítás csak egy oldalra terjed, tekintet nélkül a sorok számára $\frac{1}{4}$, ivnek számíttatik.
  19. Nehezebb szövegű fordításokért, pl. törvényszéki végzések, szerződészek, egyházi, zsinati és kongresszusi jegyzőkönyvek, végrendeletek stb., valamint a „sürgősek”-nek jelzett ügydaraboknál ivenként 1 (egy) koronával több jár.
  20. Összehasonlításokért (egyik nyelvről a másikra) egész ivenként 1 (egy) kor. munkadíj illetékes.
  21. Sajtótermék olvasásáért (könyvek, röpiratok, füzetek stb.) nyomtatott ivenként 1 (egy) korona, az erről teendő jelentésért pedig az illető nyelvről megállapított fordítási díj jár.
- Egyttal felhívom a törvényhatóságot, hogy jövőre nézve kizárólag a lefordítandó okiratokat — a darabok számának megjelölése mellett — terjessze fel, mert az eddigi gyakorlat szerint, egész iratsomóknak felterjesztése

csupán munkatöbbletet, kezelési nehézséget és felesleges idővesztést okozott.

Budapesten, 1907. évi június hó 21-én.

Andrássy s. k.

31.963
IV. B. 82.

Kereskedelemlégi m. kir. Minister.

Valamennyi II-odfoku Iparhatóságnak.

Az ez időszert még érvényben álló 1874. VIII. t.-c. s az annak alapján később kibocsátott miniszeri rendeletek semmjénemű vagy csak igen hiányos rendelkezéseket tartalmaznak arra nézve, hogy a hitelesítési eljárás alá bocsátható mérő eszközöknek minő szerkezettel kell bírniok. Ezen körülményből kifolyólag az egyes mérték-hitelesítő hivatalok eljárása között nincsen meg az egyöntetűség s ma az ország különböző részeiben különböző szerkezetre mértékeket és mérő eszközöket hitelesítenek, a szerint, amint azokat az egyes mérték-hitelesítő hivatalok hitelesíthetőknak itélik, vagy nem. Ezért, s mivel jelenleg gyakran olyan mértékek is kerülnek hitelesítésre, amelyek elfogadhatóságához szó fér, ennél fogva azon körülményt, hogy valamely mérő eszköz eddigelő több helyütt hitelesítésre alkalmasnak találtatott a jövőre nézve, illetve a hitelesítés alá bocsátható műszerek közzé kellőképpen a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. V. t.-c. 17. §-ában nyert felhatalmazások alapján, rendelti uton leendő megállapítása alkalmával irányadól nem vehetem.

Annak előrebocsátása mellett, hogy az új rendre való íyeten áttérés alkalmával is a mérőeszközök gyártásával és forgalomba hozatalával foglalkozó vállalatokat lehetőleg minden anyagi veszteségtől megóvni kívánom s e végből, illetve az átmenet zavartalanága érdekében oly irányban is fogok intézkedni, hogy az eddigelő hitelesítésre bocsátott mértékek és mérőeszközök az 1907. V. t.-c. hatálya lépte után is még egy ideig hitelesíthetők legyenek: az ipari és kereskedelmi érdekeltség köréből származó adatok alapján első sorban azt kívánom megállapítani, hogy mily fajta, illetve mily rendszerű mértékek és mérő eszközök voltak eddigelő hitelesítéssel ellátva forgalomba hozhatók. Felhívom tehát az iparhatóságot, szólítsa fel az I-sókluku iparhatóságok utján a területen belül üzletleppel bíró mindazon iparosokat és kereskedőket, akik hosszimétekek, mérlegek, gázórák, kőolajmérő készülékek, areométerek, cukormérők készítésével, illetve ilyenmű — részben külföldön is készült — mértékeknek és mérőeszközöknek forgalomba hozatalával rendszeresen foglalkoznak, hogy az általuk gyártott, illetőleg forgalomba hozott és az 1874. VIII. t.-c. alapján hitelesítési könyvszer alá első bejegyzett mértékekkel ellátott mértékeik és mérőeszközök szerkezeti rajzázt részletes műszaki leírással együtt, melyben kimutandó az is, hogy ugyanazon szerkezetek mily különböző nagyságokban, pl. mérlegek mily terhelhetőséggel, gázórák hány lángra stb. készíttetnek, — jelen rendeletem keltétől számítót négy hónapon belül egyenesen az állami központi mérték-hitelesítő m. kir. bizottságnál (Budapest, X., Köztemető-ut 20/a.) nyújtsák be.

Figyelmeztetendők továbbá az illető gyárosok és kereskedők, hogy azon mértékek és mérőeszközök, amelyeknek szerkezeti rajza és műszaki leírása a fent megállapított határidőn belül az említett bizottsághoz be nem küldetett, az 1907. V. t.-c. életbeléptével kizárólag az új normatívumok alapján tognak hitelesítésre alkalmas vagy alkalmatlan voltokra nézve elbíráltatni.

Budapest, 1907 június hó 26-án. Kossuth, s. k.

M. kir. Földmívelésügyi minis-ter.

5340—eln. VIII. t. 1907. szám.

Valamennyi vármegye alispánjának és valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város polgármesterének.

A hazai bortermelés érdekében különös szult helyezek arra, hogy a mesterséges borok készítőinek és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t.-c. rendelkezéseit mindenki által szigorúan betartassanak.

E célból mindenek előtt szükségesnek tartom, hogy a közönség a legkiterjedtebb módon tájékozottassék az idézett bortörvénynek s e törvény végrehajtási rendeletének (1897. évi 53,850. sz.) különösen azon rendelkezéseiről, melyek a borkezelésre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szólnak.

Ennél fogva mult év szeptember hó 1-én 7481. eln. sz. alatt kelt rendeletem kapcsán felhívom a címet, hogy az ez évi szüret megkezdése előtt intézkedjek az iránt, hogy az érdekeltek saját érdekükben a legkiterjedtebb módon leendő közzététel (hirdetmények, kidobolás) utján különösen arra figyelmeztetessenek, hogy a bortörvény és az idézett végrehajtási rendelet értelmében a mustba vagy borba, ugyszintén a már kész, kiejert törkölyborba vizet keverni bármily csekély mennyiségben is *fellélenül tilos*, hogy tilos a természetes bornak törkölyborral vagy gyümölcsborral való összekeverése (összeházasítása) is. A viz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is csak az idézett végrehajtási rendeletben előirt korlátozással.

Figyelmeztetendők továbbá az érdekeltek arra is, hogy aki a tiltott módon készített vagy kezelt bort forgalomba hozza, vagy eladja, az az 1893. XXIII. t.-c. értelmében 600 koronaig terjedhető pénzbírsággal büntetetik, aki pedig a bort maga vizeli, vagy más tiltott anyaggal keveri, vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri, mint mesterséges bort készítője, 2 hónapig terjedhető elzárással és ezen felül még 600 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik s ezen kívül az illetőtől a tiltott módon készített vagy kezelt bort még el is koboztatik.

Budapest, 1907 június 26.

A minis-ter helyett

Mezőssy,
államtitkár.

A magyar városi élet.

Írta: Wallacsis Gyula dr.

Csodálkozás vett rajtam erőt, midőn egy különben mindnyájunk tiszteletét bíró magyar tudós, a Magyar Tudományos Akadémia egyik ünnepélyes ülésében nem is nagyon régen azt hirdette, hogy a vidék a nagy nemzeti eszmemozgalomtól és irodalmi áramlattoktól távol marad, hogy odakinn bizonyos fásultság és közöny észlelhető, ami a művelődésre és közhaladásra csak ártalmas visszahatással lehet.

En a sötét szinezés helyett világosabb képet látok. En nem látom sem a közönyt, sem a fásultságot. Nem látom sem a nagy nemzeti, sem a művelődési érdekek iránt. Sőt bámulom, hogy aránylag igen rövid idő alatt mily hatalmas arányokban haladt a vidéki városok közművelődési élete. Mennyivel fogékonyabbá vált a művészet s irodalom kérdései iránt. Mindaz, ami a művelődési élet finomabb, színes és üde virága, meleggyra talál ma már nagyobb vidéki városainkban. Csak hasonlitsa össze valaki azt a művelődési

mozgalmat, amely ma járja át a magyar vidéki város életét azzal, amibe néhány évtizeddel ezelőtt merült ki annak művelődési élete. Az összehasonlítás eredménye fölemelő lesz. Ma a muzeumok, könyvtárak ügye, a képzőművészet, a zene a nagyobb vidéki város közművelődési életének tartalmát képezik.

Irodalmi társaságok tartják ébren a vidék nagy városaiiban is a magyar irodalmi értékek ápolását. Az ugynevezett szabad tanítás minden eszékéhez szívesen nyulnak. Egyetemekért versenyeznek, kulturházakat emelnek, vagy ilyeneket a legkomolyabb és legkedvesebb gondoskodásuk tárgyává teszik.

Hol van a közöny, hol van a fásultság? Csak gazdasági életünk erősödjék, csak beiterjes mezőgazdasági kultúránkkal párhuzamosan, iparunk, kereskedelmünk virágozzék, a magyar városok minden áldozatra készen állnak a művelődés nélkülözhetetlen feltételeinek megalkotásában. Hisz nyomasztó gazdasági helyzet mellett is igen sok városunk erejének végső megfeszítéséig iparkodik a városi élet művelődési feltételeit megteremteni. Azok vagy a pesszimizmus sötétlátói, — akik ezt tagadják, — vagy azok közé tartoznak, akik a művelődési élet fejlődésében nagy ugrásokat követelnek. Akik elfelejtik, hogy valamint a természetben, úgy az erkölcsi világrendben is a fejlődés törvénye az érés fokozatosságát követeli.

Az elfogulatlan bírálónak nincs oka panaszhangokat hallatni, ha tekintetét a magyar városi élet utolsó évtizedeinek fejlődésé utjára irányozza. Hála Isten! Nem előlről kell itt mindent kezdeni, csak erőlyesen kell tovább dolgozni. Nemcsak a művelődési fejlődés szintjára mutat folytonos és tartós emelkedést, de a nemzeti jelleg is évről-évre hatalmas erővel bontakozik ki.

Távol áll tőlem farszót adatokkal untatni a mélyen tisztelt közönséget, de nem lesz fölösleges emlékeztésünk szarnyait felkötési és a távlatból egy pillantást vetni a magyar városi élet történetének lapjaira. Ott látjuk lelki szemünk előtt a magyarországi városok megalakulását. Tudjuk, hogy közelétek, műveltségük, joguk német eredetre vall. A betelepítés se volt nagyon szerencsés, mert ott a nagy alföldi síkságon telepítések alig történtek. Ellenben a határokon a német telepek egész sokasága húzódtott délnyugattól északig, északról le Erdély délkeleti határáig. Ezek a városok minden izükben németek voltak. Annnyá nemetek, hogy mint a városi élet egy szorgalmas tanulmányozója fölkiált, „a német városi polgárok annyira elhaltamodították, hogy a magyar elemet — ugyszólván — kizárják körükből.”

Ismernünk városi statutumokat, melyek igen nyíltan beszélnek. Ma már egy kiváló és a magyar hazafias érzésben tündöklő nagy vidéki városunkban még a tizenhatodik század végén alkotott szabályrendeletében a fajmagyarról, mint „Fremde Hungar“-ról van szó. „Hinneben soll auch Fürsehen geschehen, damit die fremden Ungaren auch mit Kaufen der Häuser in der Stadt nicht zugelasen werden.“

Vagy olvassa el valaki Buda város régi ügyviteli szabályzatát, amely így szól: „Der Richter soll sprechen des ersten in deutscher Tzung und dernoeh in ungarischer Tzung.“ Így rendelkezik ugyanez a statutum a tanácsbeliek-ről, sőt az irnokokról is.

Nem szabad ugyan elfelejteni, hogy a fajmagyar nép hosszú ideig idegenkedett a városi élettől és ez még inkább lehetővé tette, hogy a városok nem válhattak a nemzeti élet oly tényezőivé, mint ezt Európa más államaiban tapasztaljuk.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy Mátyás király halála után az egykor virágzó, de teljesen idegen városi élet nagy hanyatlásnak állott be. A nemesség féltékenysége a polgári rendre, a török hódoltság kora rombolólag hatott a városi életre.

A XVI század közepétől kezdve, annak végéig számos törvényt is hoztak, melyek a városok jogállását kisebbitették.

1720 körül az ország legnépesebb városában sem élt több 16.816 léleknél. Ez Brassó volt.

Hasonlítsuk csak össze városaink mai polgári népességét, mai belső életét a nem is olyan nagyon távoli idők világával és látni fogjuk, hogy a magyar városok felszívó ereje nemcsak gazdasági jelentőségükre, de ma már a szellemi erők tömörülésére is visszavezethető. A különféle közművelődési intézetek, gyűjtemények, könyvtárak, képcsarnokok, iskolák a statisztikusok számadatokkal igazolt állítása szerint, a városi felszívó erő tényezőiként szerepelnek. A céltudatos kulturpolitika feladata, hogy megteremtsem minden feltételt, mely a magyar városi élet szellemét erősítse. Meg is fogja teremteni. Annyi művelődési készséget, fogékonyságot, nemes hevületet, annyi egészséges érzéket tanusítanak városaink a közeli évtizedekben, hogy csak összefoglaló tervszerű vezetésre van szükség és a nagy eredmények elmaradhatlanok. Nem kultúrintézmények egy helyre való merev összpontosítására van szükség, de a különféle városokban gyökerező művelődési intézmények összefoglaló gondozására. A város szellemi életének — véleményem szerint — feltétlenül a saját talaján kell gyökereznie. A nagy vidéki metropolisokban legyen saját múzeuma, melyben gyökerét lelje a történeti hagyomány, a művészet, a képző- és iparművészet iránt táplált érdeklődés.

Nem olyan muzeumot értünk, mely csak megőrizi a régi idők tárgyait, hanem olyant, mely szakszerű tanításival és berendezésével a nagy sokaság művelődését könnyítvén meg, arra nemestőleg, felelemelőg hat. Szükséges, hogy ezek a muzeumok minden izükben fejlesztő tényezői legyenek a nagy sokaság ismeretének, művelődésvágyának és izlésének.

Az ugynevezett szabad tanítás buzgó munkásai is legyenek első sorban a város tanárai, tanítói és tudósai. Ez nem gátolja, sőt elkerülhetetlenül szükségessé teszi a szerves összefüggést az ország egész területét átfogó szabad tanítási szervezettel. A tudományt műveljék a főváros mellett a nagyobb városok egyetemi színvonalra emelt főiskolái, állítsunk azokhoz méltó helyen és számban egyetemet, műegyetemet.

Aláírási felhívás.

Az Országos Tisztviselő Szövetség a m. kir. belügyminiszter ur ó Nmét. 115,870/1906. szám alatt jóváhagyott alapszabályainak 2 §. 4. pontja értelmében céljál tüzte ki részvénytársasági alapon pénzintézet létesítését, mely első sorban a tisztviselők hitelügyeivel fog foglalkozni s. azok szolgálatában főleg a személyhitel kultiválását tűzi ki célul.

Alapítók a Szövetség folyó évi április ho 21-én tartott közgyűlése határozmányához képest ezen célt az »Országos Tisztviselő Szövetség Takarékpénztára Részvénytársaság« cég alatt, Bédapestben, létesítendő intézet alapításával kívánják megvalósítani.

A tisztviselőtársadalom régóta érzi egy olyan hitelintézet hiányát, mely méltányos alapokon nyujtana hitelt a

tisztviselőnek s érdekei szolgálatában talánál föl rendeltetését. A tisztviselő különböző osztályainak: állam-, törvényhatósági-, pénzügyi-, egyházi- és magántisztviselőkné kölcsönei igen terhesek. Nincsen eddig olyan intézmény, mely a tisztviselők minden rétegét egyformán részesítené az olcsó és méltányos kölcsön előnyeiben.

Az Országos Tisztviselői Szövetség ellenőrzése mellett működő intézet minden tekintetben a tisztviselői érdekeket fogja szem előtt tartani s a hitelyujtásnál a legnagyobb méltányossággal fog eljárni, a kellő gondosság szem előtt tartásával. A takarékpénztár még a bank és takarékpénztár üzletkörébe vágó mindennemű ügyletekkel is fog foglalkozni, ami szintén a tisztviselői kölcsönök olcsóbbá tételének céljait szolgálja.

A program sarkpontja: a tisztviselőtársadalom anyagi érdekeinek megvédése. Ehez kéri a támogatást!

Egy részvény névértékét mindössze 20 (husz) koronában állapították meg s ezen csekély összegből is csak 10 korona fizetendő be az aláírások. Ennélfogva minden egyes, még oly csekély javadalmazású tisztviselő is részvényese lehet ezen takarékpénztárnak.

Bizunk hazánk tisztviselőiben, hogy amikor saját anyagi helyzetük megjavítását célzó intézmény megteremtéséről van szó, egyikük sem fog habozni, hogy a cél elérése érdekében tehetsége szerint közreműködjék.

A részvények jegyzésének határideje 1907 október hó 10-ike.

Befizetési hely a Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja Budapest (V., Bátorhy-utca 4.), hova befizetések közvetlenül, vagy a m. kir. postatakarékpénztár útján, végül nálunk a Debreczeni Első Takarékpénztárnál teljesítendő.

A helyi ipar pártolása.

Irta: Horváth Ede.

A hazai ipar fellendítésének és részben megteremtésének a jelszava talán a negyvenes évek óta nem hangzott szerte az országban olyan meggyőzően, olyan következetesen és olyan állhatatosan, mint most, mióta a Tulipánuszövetés—Magyar Védőegyesület kezébe vette ezt az elárult ügyet.

Amikor a hazai ipar megteremtésének jelszavát halljuk hangzatosn, mindig bizonyos ónvadt kell éreznünk. Hiszen volt és van nekünk évszázados iparunk. Csak az a baj, hogy a külföldieskedés, az idegen termékek iránti előszeretet és a hazai termékek iránt való elfogultság és előítélet oly mértékben kapott lábra hazánknak, amelyhez hasonló példát a külföldön nem sokat találunk.

Nos, az iparpártolásnak éppen az a célja, hogy egyrészt a közönség megismerje a hazai, illetve helyi ipar értékét, másrészt, hogy az iparosnak alkalma legyen tudását, életrelvőségét bemutatni, egyszerű a fogyasztót a termelőhöz közelebb hozni és megfordítva.

E kölcsönös megismerés folytán örömmel tapasztaljuk, hogy a hazai ipar napról-napra nagyobb tért hódít.

A hazai közönség méltán és jogosan követelhet jó és olcsó árut, de áldozatkészség nélkül, a feldolgozott anyag és becsületes ipari munka értékének megismerése nélkül sohasem fog ahhoz jutni.

A hazai ipar támogatására irányuló törekvésnek már is van eredménye, amennyiben elértük a hazai iparosok versenységét egymással.

Ám győzőn a jobb, de a vásárolt ipari munka okvetlenül hazai legyen.

Ez a verseny pedig csak úgy lehet egészséges, a hazai ipar csak akkor lehet fejlődés-képes, ha elsősorban a helyi ipart támogatjuk. Szinte megbecsülhetetlen célokat érünk el ezzel. S mikor munkát adunk a helybeli iparosnak, támogatjuk vele a hazai ipart; emeljük az iparos önrésztét és munkája által megbecsüljük polgártársainkat; gyarapítjuk a jöletet és ezzel a község minden lakójának boldogulását, mert hiszen nem mondunk újat vele, amikor itt is megállapítjuk azt a régi igazságot, hogy az országban maradt tőke forrásából jut minden célnak, pezsdülést idéz elő, gazdasági fellendülés jár a nyomában és megszünteti a társadalmi egyenlőtlenséget is. Sőt tovább megyünk.

A helyi ipar támogatásával, erőre jutásával és versenyképeségének fejlettségével szoros kapcsolatban van magának az iparnak és kereskedelemnek társadalmi megbecsülése is.

Ha a nagyközönség, a kereskedők és az iparosok a versenyképes helyi ipari cégeket állandó támogatásukban részesítik, ha továbbá a törekvő és tehetséges kisebb iparosokat az üzemi tőke felemelésében támogatják, e mellett pedig állhatatosan keresik az üzletekben a helyi ipar termékeit, akkor az illető város lakossága nagy hazafias missziót teljesített.

Hírek.

— Személyi hír. Kovács József polgármester szabadságáról megérkezvén, a város ügyeinek vezetését a hűten átvette.

— Jövahagyás. Debreczen sz. kir. város 1907 április 12-én tartott bizottsági közgyűlésében tiz tanyai iskola felépítését határozta el és ennek fedezetére a tanyai kölcsönnek még fel nem használt részéből százezer koronát szavazott meg. A belügyminiszter ezen határozatot jóváhagyta.

— A nyomdai szabályzat tárgyalása. A jog-és pénzügyi bizottság f. hónap 19-én tárgyalta az új nyomdai szabályzatot. Ez alkalommal megállapították a nyomdai személyzet javadalmazását és pedig a nyomdaművezető 2400 kor. fizetést, 600 kor. lakáspénzt és öt évenként 100 kor. korpótlékot; a könyvvezető 2000 kor. fizetést, 400 kor. lakáspénzt és öt évenként 100 kor. korpótlékot kap, azonkívül az előbbi a tiszta haszon 3, az utóbbi 2 százalékját kapja. Az állandósított műszaki személyzetet a városi tanács életfogytiglan választja és a tiszta haszon 4 százalékában részesülnek és nyugdíjogosultak, míg az ideiglenes alkalmazottak a tiszta haszon 1 százalékát kapják.

— Valami városatyákról. Több ízben szóva tettük már, hogy az egyes szakbizottságok tagjai nem a legbuzgóbban teljesítik elvállalt kötelességüket. Így esik meg aztán, hogy a közgyűlések előkészítésére kiadott ügyek későn tárgyaltnak le és ennek következtében a közgyűlések nem lehet a rendes időben megtartani. Az egyes bizottságokba való beválasztás a bizalom eredménye és kétségkívül megtiszteltetés, ezzel szemben tehát a szakbizottság tagjának talán kötelessége, hogy az üléseken megjelenjék. Miért lehettek jelen nagy elfoglaltságuk dacára például Márton Imre, Tüdös János dr. és Juhász Ignác vagy Féjér Ferenc dr. vagy Márk Endre és Nagy Sándor? Bizonyára magán ügyeik szenvednek a bizottságokban töltött idő alatt. Egyes bizottsági tagok valószínűleg szomjaznak a szakbizottságba történt beválasztásukat és mikor dolgozni kellene a város érdekében, távol maradnak a közügyek intézésétől. Akik nem akarnak résztvenni a kétségkívül fárastó üléseken, adják be lemondásukat és adjanak helyet azon városatyáknak, akik nagyobb buzgalommal honorálnák a megtisztelő bi-

zalmat. A városi tanács elég korán kiadja az egyes fontosabb dolgokat véleményezésére az egyes bizottságoknak, ezeknél azonban igen sokszor megrekednek a tagok részvétlensége miatt. Már pedig a közigazgatásnak nemcsak jónak, hanem gyorsnak is kell lenni, ez azonban csak akkor érhető el, ha a tanács mellett az egyes bizottságok is dolgoznak.

— **A rendőrség figyelmébe.** Felkérjük rendőrségünket a bérkocsai állomások nagyobb ellenőrzésére, mert különösen a Bika előtt levő bérkocsi állomás melegebb napokon tűrhetetlen bűzt áraszt. Miért nem locsolják a bérkocsiosok a bérkocsi állást? Ez így van mindenütt a világon. Ugyan csak szóvá tehetünk a bérkocsik tisztátalanságát és a lovak gyarlóságát. Nehány évvel ezelőtt Debreczen híres volt bérkocsijairól, most azonban elaggett, nyugalomra-vágyó gebéket látnak díszlten kocsciba befogva.

— **A jog- és pénzügyi bizottságból.** A jog- és pénzügyi bizottság folyó hó 17-én ülést tartott Vecsey Imre főjegyző elnöklésével. Az ülésen Komlósy Arthur bizottsági tag azt az indítványt tette, hogy vétessék be a most módosítás alatt levő szabályrendeletbe, hogy az a bizottsági tag, aki háromszor nem jelenik meg az üléseken, elveszti bizottsági tagságát. — Mártonfalva község község-háza és jegyzői lak építésére 300,000 darab téglát kért. A bizottság felkérte a községet, hogy előbb mutassa be az építési tervet. — Majd letárgyalta a városi nyomdai szabályrendeletet azzal, hogy jövőben a városi nyomda a város minden nyomdai szükségletét önköltségen állítja elő.

— **A drágasági pótlék ügye.** A helygymiszter a közgyűlés által a folyó év második felére megszavazott drágasági pótlékra vonatkozó határozatot jóváhagyta.

— **A tizenkettedik győgszertár.** Éppenséggel egy tucat patika van tegnapról kezdve Debreczenben. A helygymiszter ugyanis a XII-ik győgszertár felállításának jogát Aranyi S. Árpád gyógyszerésznek adományozta. Az új győgszertárt a Miklós-utcai részen lesz felállítva.

— **Árvay Béla dr. halála.** A legbensőbb részvétellel adunk hirt Árvay Béla dr. ügyvéd haláláról. Nagy tudású, kedves modoru, művelt lelkű, meleg szívű ember hunyt el benne. Élete legszebb szakában támadta meg szervezetét a betegség és végigvezette a nemrég erős férfit a szenvedések Kálvária útján, elragadta szeretetei köréből. Temetésére nagy részvétellel ment végbe. Adjon az ég vigasztalást gyászba borult családjának, az elköltözöttnek pedig csöndes pihenést.

— **A muzeum szervezeti szabályzata.** A jog- és pénzügyi bizottság f. hónap 19-én tartott ülésében tárgyalta a muzeum szervezeti szabályzatát, melyet legközelebb ismertetni fogunk.

— **Adózók figyelmébe.** Az 1907. évi tőkekamatadó és 1905. évi általános jövedelmi pótladó kivetési lajstromok elkészülvén, az 1883. évi XLIV. t. c. 16. §-a értelmében folyó évi július hó 16-ik napjától július hó 25-ik napjáig a városi adóhivatalban 8 napi közelmélésre lesznek kitéve. Míról az adózított közönség oly felhívással értesítettik, hogy ezen lajstromokat említett helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekinthet meg és ha a kivetés ellen alapos kifogásuk volna: felszólalásukat a városi adógyűlési tanácsnál 15 nap alatt annnyival is inkább adják be, mivel e tárgyban később beérkező panaszok figyelembe vételni nem fognak.

— **Közigazgatási bejárás.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter értesítette a város közönségét, hogy a debreczen—hajdusámonsi h. é. vasút részvényszerűségének előterjesztett kérelmére a hajdusámon—nyírbátori h. é. vasútnak, valamint rövid úton tett előterjesztése alapján a

debreczeni helyvasút közt létesítendő új összeköttetésének közigazgatási bejárását elrendelőnek találván, annak megtartását dr. Dubszky Alfréd műszaki tanácsos ur vezetésével elrendelte és az eljárás megkezdésének idejéül f. évi július hó 24-ik napjának d. e. 9 óráját, összejöveteli helyül pedig Debreczen sz. kir. város városházának tanács-termetét jelölte ki.

— **Pusztaszter vagy Árpád megye.** Szeged sz. kir. városban mozgalom indult meg Szeged székhellyel egy ily mege szervezésére. A szegediek Pusztaszter vagy Árpád megyének öhajják elnevezni az új megyét.

— **Arad az iparért.** Arad sz. kir. város törvényhatósága az újonnan alapítandó gyárak részére, mint általános kedvezményt ingyen telket és 12 évi adómentességet biztosított. Ugyancsak így cselekszik Eger város is.

— **Besztercebánya sz. kir. város dicsérete.** Besztercebánya sz. kir. város 1906. évi jelentéséből arról győződünk meg, hogy a város közönsége a legemesebb módon gondoskodik tisztviselőiről, segéd- és kezelőszemélyzetéről. Keresztülvitte ugyanis az egész vonalon a fizetésrendezést és arról így emlékszik meg a jelentés:

„Nagy hála rá kötelezte le a városi képviselőtestület a saját tisztikarát és alkalmazottait, midőn dr. Fűles Béla elnöke alatt kiküldött bizottság javaslatát elfogadva, az összes városi alkalmazottak járandóságát az állami és törvényhatósági alkalmazottakhoz azonos módon a változott mérlegelési viszonyoknak megfelelő mértékben rendezte és véglegesen megállapította. Mint a haladás más terén, ugy itt is büszkén vallhatjuk, hogy városunk az első sorában foglal helyet, mert bizony nagyon sok város van, ahol ezáltal a kérdésről csak most kezdenek foglalkozni.”

A város azonban még egyéb előnyöket is nyújt a tisztviselőinek. Nevezetesen a fát a városi faraktárból előállítási áron kapják. A rendőrök és tűzoltók élete és testi épsége a város községben balesetek ellen biztosított. Végül az összes tisztikar, segéd- és kezelőszemélyzet az alapfizetés 2¹/₂-át kapja irodaáttalány címen előleges évnegyedi részletekben. Ebből az összegből az illetők kötelesek irodai szerkezet beszerezni, kivéve az összes papírműveket, világitási és leltári irodai tárgyakat.

Tanuljunk Besztercebányától!

— **Aranka irtása.** Darányi földművelésügyi miniszternél több gazdasági testület lépéseket tett, hogy az aranka irtása tekintetében újabb és hatóságosabb intézkedés tétessenek. A miniszter ennek következtében felhívta a gazdasági tudósítottat, utasította a fenhatósága alatt álló hivatalokat és tanintézeteket, az összes vándor- és szaktanítókat, szőlőszeti és borászati szakközögeket, az állami rovarntani állomást, hogy tegyenek jelentést az aranka elterjedéséről s a miniszter oda ki fogja küldeni a m. kir. magvizsgáló, a m. kir. növényélet és kertani állomás szak-közögeit, akik a gazdáknak az irtásra utmutatással fognak szolgálni és egyuttal a hatóságos eljárását is ellenőrzik. Intézkedett a miniszter az iránt is, hogy a felsorolt állomások szakközegei az eladásra kerülő lóhere és lucerna magvak közforgalmát ellenőrzik és azokból mintákat vegyenek

Szerkesztői üzenetek.

B. S. Helyben. A beküldött cikely későn érkezett. Múltotassék bennünket a hivatalos órák alatt meglatogatni, mikor is a továbbiakat megbeszéljük.

Hevesmege. A lapot megindítottuk újból és az elmaradt számok elküldésére a kiadóhivatal felkértük.

Tisztviselő. Több alkalommal megirtuk már e helyen, hogy a fizetésrendezésről nem cikkeznük, csak akkor, ha a javaslat kezünkben lesz. Maggyűlathatunk azonban a tekintetben, hogy a javaslat a szervezeti szablyzat módosításával egytt a szeptemberi közgyűlés elé kerül. Addig tehát várjunk, amit annyival is inkább megtehetünk, mivel az köz-megoldására lesz megoldva.

F. Gy. Szatmár. Levelét, de leginkább cikkelyt várunk.

Városváta. Most van tárgyalás alatt. A javaslat jó és a gyakorlatban be fog válni. Amik idején későni fogunk egész terjedelmében.

Kiváncsi (B. G.) cikkely írja nem hatalmazott fel bennünket nevének kiárlására. Így tehát óhaját nem teljesíthetjük.